

8 Ocak 2026
ÖSYM
Duyurusuna Göre

2026
ULTRA SERİSİ

MEB-AGS

Milli Eğitim Bakanlığı-Akademi Giriş Sınavı

Eğitim Bilimleri Konu Anlatımlı

TEK KİTAP

Gelişim Psikolojisi - Öğrenme Psikolojisi - Öğretim Yöntem ve Teknikleri -
Program Okuryazarlığı - Sınıf Yönetimi - Eğitim ve Öğretim Teknolojileri
Ölçme ve Değerlendirme - Rehberlik ve Özel Eğitim

MEB-AGS
EĞİTİM BİLİMLERİ

EDİTÖR

Turgut MEŞE

YAZAR

Komisyon

©

Bütün hakları Data Yayınlarına aittir. Yayıncının ve editörün izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, çoğaltılması ve dağıtımı yapılamaz. Kitabın bilimsel sorumluluğu editöre aittir.

Editör bölümlere katkıda bulunmuştur.

BU KİTAP T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞININ
BANDROLÜ İLE SATILMAKTADIR.

SERTİFİKA NO

40447

SAYFA TASARIMI

Data Dizgi Ekibi

KAPAK TASARIMI

Data Grafik Ekibi

BASKI VE CİLT

Data Dijital Matbaacılık

Ankara

İLETİŞİM

İvedik Organize Sanayi 1518 Sok.

Matbaacılar Sitesi Mat-Sit İş Merkezi No:2/20

Yenimahalle / ANKARA

Tel: 0 312 384 29 95 – 0 505 925 57 81

Faks: 0 312 342 23 58

İÇİNDEKİLER

GELİŞİM PSİKOLOJİSİ 3

ÖĞRENME PSİKOLOJİSİ 79

ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ 167

PROGRAM OKURYAZARLIĞI 275

SINIF YÖNETİMİ 341

EĞİTİM VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ 371

REHBERLİK 389

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 483

KPSS EĞİTİM BİLİMLERİ

GELİŞİM PSİKOLOJİSİ

KONU ANLATIMLI

İÇİNDEKİLER

GELİŞİM PSİKOLOJİSİNE GİRİŞ	5
-----------------------------------	---

TEST - 1	9
----------------	---

GELİŞİM PSİKOLOJİSİNİN TEMEL KAVRAMLARI VE FİZİKSEL GELİŞİM	11
---	----

TEST - 1	19
----------------	----

BİLİŞSEL GELİŞİM	22
------------------------	----

TEST - 1	33
----------------	----

KİŞİLİK GELİŞİMİ - 1	37
----------------------------	----

TEST - 1	43
----------------	----

KİŞİLİK GELİŞİMİ - 2	46
----------------------------	----

TEST - 1	55
----------------	----

AHLAK GELİŞİMİ	59
----------------------	----

TEST - 1	63
----------------	----

DİL GELİŞİMİ	66
--------------------	----

TEST - 1	71
----------------	----

BENLİK GELİŞİMİ	73
-----------------------	----

TEST - 1	75
----------------	----

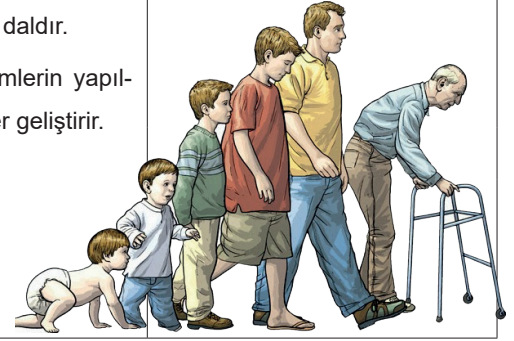
CEVAP ANAHTARI	77
----------------------	----

PSİKOLOJİ

- Psikoloji diğer adıyla ruh ve zihin bilimidir. Psikoloji davranış değişimlerini ve zihni inceler.
- Psikoloji, davranışların yanı sıra duygu ve düşüncenin incelemesini de içerir.
- Psikoloji, "Bir birey problem çözerken neler yapıyor, bazı bireyler toplum kurallarına uyarken bazı bireyler neden uymuyor?" gibi sorulara cevap arar.

PSİKOLOJİNİN ALT DALLARI

DeneySEL Psikoloji	Uygulamalı Psikoloji	Psikometrik Psikoloji	Sosyal Psikoloji
• DeneySEL psikologlar, davranışları açıklamak için araştırmalarında deneySEL yöntemlere başvurur ve çoğunlukla laboratuvar ortamını kullanırlar. • DeneySEL psikoloji daha çok algı, öğrenme ve güdü gibi davranışlar üzerinde durur. • Bu alandaki ilk adımları Wilhelm Wundt atmıştır. • DeneySEL psikoloji; fizyolojik psikoloji ve karşılaştırmalı psikoloji olmak üzere ikiye ayrılır.	• DeneySEL alanlarda elde edilen bulguları günlük yaşamda karşılaşılan sorunların tanısında ve çözümünde kullanır. Klinik, eğitim, sağlık, ve örgüt psikolojisi gibi alt dallara ayrılır. Gelişim Psikolojisi İnsanın doğum öncesinden ölümüne kadar geçirdiği tüm davranış değişiklikleri üzerinde durur. Öğrenme Psikolojisi Bireylerin nasıl öğrendiğini ve etkili öğrenmenin nasıl gerçekleştirileceği üzerinde durur.	• Davranışın ölçülmesi ve değerlendirilmesi, istatistik ve matematiksel teknik ve yöntemlerin psikolojiye uygulanması, davranışın açıklanmasında ve yordanmasında yararlanılabilecek matematiksel modellerin geliştirilmesi gibi konularla ilgilenen bir alt daldır. • Psikolojik ölçümlerin yapılması için testler geliştirir.	• Sosyal çevrenin insan davranışları üzerindeki etkisini inceler. • Günümüzün sosyal psikologları en çok bireyin sosyalleşmesi, grup yapısı ve grup üyeleri, grup içinde birey, liderlik, dil - iletişim gibi konularla ilgilenmektedir.

PSİKOLOJİK YAKLAŞIMLAR

Yapısalcı (Strüktüralist) Yaklaşım	İşlevselci (Fonksiyonalist) Yaklaşım	Varoluşçu Yaklaşım
• Kurucusu Wilhelm Wundt ve Titchener'dir. Wilhelm Wundt ilk psikoloji laboratuvarının kurucusudur. • Yapısalcı görüşü savunanlar çalışmalarında içe bakış yöntemini kullanmışlardır. • İçe bakış yöntemi, bireyin belirli uyarıcılar karşısındaki tepkilerini kendisine sorarak öğrenmeye çalışan bir yöntemdir. İçe bakış yöntemi bilimsel olmadığı gerekçesiyle davranışçılar tarafından eleştirilmiştir. • Bilincin yapısını keşfetmeye çalışan yapısalcılar bu durumun ancak zihni parçalarına ayırarak incelemeye mümkün olacağını düşünmüşlerdir. • Psikolojinin bilim olmasını sağladı. • DeneySEL psikolojinin oluşmasını sağladı.	• John Dewey, William James ve James R. Angell gibi Amerikan filozoflarının ve eğitimcilerinin oluşturduğu yaklaşımdır. • Gözlem tekniğini yöntem olarak kullanmışlardır. • Bilincin işleviyle birlikte insanın çevreye uyumla ilgili davranışları da incelenmelidir. • Bu yaklaşımda bilincin ne olduğundan çok, niçin olduğunu (ne işe yaradığını) bilmek önemlidir.	• Bu yaklaşımın temsilcileri Sartre, Nietzsche, ve Kafka'dır. • Bu yaklaşıma göre birey seçme özgürlüğü olan, özgür ve bireysel bir varlıktır. • Bu yaklaşıma göre varoluş kaygısı, insanın temel kaygısıdır. • Geçmiş ve gelecek değil yaşanan an önemlidir. • Birey kendi varoluşundan sorumludur. • Bu nedenle insan kendi kendisini yaşatır.

BENLİK GELİŞİMİ İLE İLGİLİ KAVRAMLAR

Benlik

- Bireyin kendisini bilmesi, özelliklerinin, ilgi ve yeteneklerinin, değerlerinin ve yükümlülüklerinin farkında olmasıdır.

Öz Ben

- Benliğin merkezini oluşturur.
- Öz ben kavramı kapsamında biyolojik kökenli içsel yaşantılar yer alır.
- Öz ben yapı olarak iyiye, doğruya yöneliktir.
- Kötü olarak görülen düşünce ve davranışlar ise temel ihtiyaçların doyurulmasının engellenmesi sonucu oluşur.

Benlik Saygısı

- Kişinin kendini olduğundan aşağı ya da olduğundan üstün görmeksizin kendine, kendince verdiği değerdir.

- Benlik saygısının yüksekliği veya düşüklüğü gerçek benlikle ideal benlik arasındaki farka bağlıdır.

Gerçek Benlik

- Bireyin kendisine bakış açısı, kendisini nasıl gördüğü, kendisi hakkındaki değer yargılarını içerir.

İdeal Benlik

- Bireyin olmak istediklerine ait görüşleri onun ideal benliğini oluşturur.
- Çocukluk yıllarında ailemizle ya da arkadaşlarımızla kurduğumuz iletişim, bize ideal benliğimizin ne olması gerektiğini öğretir.

Sosyal Benlik

- Bireyin tabiiyeti, içinde yaşadığı kültür, dini inanış gibi öğeleri barındırır.

Akademik Benlik

- Bireyin akademik anlamda yeterliliğine olan inancıyla ilgilidir.

Ayna Benlik

- Kişinin kendi benliğini başkalarının ona ilişkin düşünceleri, değerlendirmeleri, ona yönelik tepkileri temelinde algılaması süreci için kullandığı bir terimdir.
- "Başkalarının gözünde neysem, oyum." şeklinde ifade edilebilir.

Fenomenal Alan

- Bireyin yaşantılarını belirleyen sosyal gerçekliğin birey tarafından anlamlandırılma biçimidir.
- Fenomenal alan, bireyin öznel yaşam alanı şeklinde de tanımlanabilir.

BENLİK GELİŞİMİ KURAMLARI

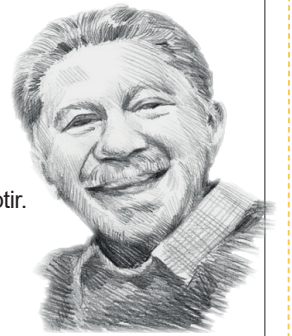
MASLOW'UN BENLİK KURAMI

- Maslow, kişilik gelişimini güdülenme faktörüne bağlamıştır.
- İnsan davranışlarına yön veren temel etken, ihtiyaçlardır.
- Maslow oluşturduğu ihtiyaçlar hiyerarşisinde, bireylerin ihtiyaçlarını hiyerarşik bir sıraya dizmiş ve her insanın kendini gerçekleştirme arzusunda olduğunu belirtmiştir.
- Kendini gerçekleştirme, hiyerarşinin en üstünde yer alır.
- En karmaşık ve en üstte bulunan ihtiyaçlara güdülenme, basamak hâlinde olur. Hiyerarşide daha üst düzeydeki ihtiyaçların karşılanması için alttaki ihtiyaçların asgari düzeyde karşılanmış olması gerekir.

Kendini Gerçekleştiren Bireylerin Özellikleri

- Kendisini, başkalarını ve gerçeği olduğu gibi kabul eder.
- Son derece yakın ve derin birkaç dostu vardır.
- Yaşamaktan zevk alır.
- Yaratıcıdır.
- Kendiliğinden hareket eder.
- Sorumluluklarının bilincindedir.
- Demokratik bir kişilik yapısına sahiptir.
- Yalnız kalabilme gücüne sahiptir.
- İnsanlara değer verir.
- Kendisinin dışında oluşan sorunlarla da ilgilenir.
- Düşmanca olmayan bir mizah anlayışına sahiptir.
- Geçmişten çok, yaşanan "an"a odaklanır.
- İnsanlara değer verir.
- Kendine ait kimliği vardır.
- Çevresinin farkındadır.
- Doğal davranır.

1. A. Maslow, ihtiyaçlar hiyerarşisinde insanın kendini gerçekleştirebilmesi için öncelikli olarak güdülenmesi ve daha sonra da alt basamaklarda yer alan ihtiyaçlarının karşılanması gerektiğini ifade etmiştir.

Buna göre Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisinde en alt basamakta aşağıdakilerden hangisi yer alır?

- A) Fizyolojik - bedensel ihtiyaçlar
- B) Güvenlik ihtiyacı
- C) Bir gruba ait olma ihtiyacı
- D) Statü kazanma ihtiyacı
- E) Bilme - anlama ihtiyacı

2. **Biyolojik kökenli içsel yaşantılara bağlı, iyiliğe ve doğruluğa yönelik, organizmanın temel ihtiyaçlarının doyurulmasına önem veren benlik kavramı aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) İdeal ben
- B) Öz ben
- C) Benlik algısı
- D) Benlik yapısı
- E) Fenomen

3. **Aşağıdakilerden hangisi kendini gerçekleştirmiş bireyin özelliklerinden değildir?**

- A) Bağımsız davranabilme
- B) İçten ve doğal olma
- C) Sıklıkla doruk yaşantılar geçirme
- D) Yalnız kalabilme
- E) Toplumsal kalıplara uyma

4. Maslow'un gereksinimler hiyerarşisi kuramına göre, belirli düzeydeki ihtiyacın ortaya çıkabilmesi bir alt düzeydeki ihtiyacın tatmin edilme derecesine bağlıdır.

Buna göre, "statü ve saygınlık" ihtiyacının ortaya çıkması için aşağıdaki gereksinimlerden hangisinin en son karşılanmış olması gerekir?

- A) Başarı
- B) Aidiyet
- C) Güven
- D) Yeteneklerini geliştirme
- E) Yaratıcılık

5. **Öğrencilerinin kişilik gelişimlerini desteklemek isteyen bir öğretmenin aşağıda verilenlerden hangisini yapması uygun olmaz?**

- A) Öğrencilerine yaklaşımında koşulsuz saygıyı ilke edinmeli, koşulsuz saygının verilen bir hak olmadığını, insan olduğumuz ve değer verilmeye layık olduğumuz için gerekli olduğunu bilmelidir.
- B) Öğrencilerin benliğini algılama şeklinin başkalarının kendilerini algılama ve değerlendirme biçiminden etkilendiğini gözden kaçırmamalıdır.
- C) Öğrencilerin gerçek ve ideal benlikleri arasındaki dengeyi kurmak ve aradaki farkı azaltmak için onlardan yetenekleri üzerinde başarı beklemelidir.
- D) Öğrencilere sınıf içerisinde tartışma olanağı sağlamalı ve böylece öğrencilerin öz güven ve öz saygılarının gelişmesine destek olmalıdır.
- E) Öğrencilerin doğuştan gizil güçlerini geliştirme eğilimine sahip olduklarına inanmalıdır.

6. **Sınıfta öğretmeni tarafından zaman zaman azarlanan ve hor görülen, arkadaşları tarafından da kabul edilmeyip alay edilen bir öğrencinin Maslow'un gereksinimler hiyerarşisindeki hangi basamakta sorun yaşadığı söylenebilir?**

- A) Güvenlik
- B) Ait olma
- C) Fizyolojik gereksinimler
- D) Yeteneklerini geliştirme
- E) Kendini gerçekleştirme

KPSS EĞİTİM BİLİMLERİ

ÖĞRENME PSİKOLOJİSİ

KONU ANLATIMLI

İÇİNDEKİLER

ÖĞRENME PSİKOLOJİSİNE GİRİŞ.....	81
----------------------------------	----

TEST - 1	90
----------------	----

TEPKİSEL (KLASİK) KOŞULLANMA	93
------------------------------------	----

TEST - 1	100
----------------	-----

DİĞER DAVRANIŞÇI ÖĞRENME KURAMLARI	104
--	-----

TEST - 1	110
----------------	-----

EDİMSSEL (OPERANT) KOŞULLANMA.....	113
------------------------------------	-----

TEST - 1	125
----------------	-----

TEST - 2	128
----------------	-----

GESTALT KURAMI	131
----------------------	-----

TEST - 1	136
----------------	-----

İŞARET-GESTALT, SOSYAL ÖĞRENME VE BİLGİYİ İŞLEME KURAMLARI	139
--	-----

TEST - 1	153
----------------	-----

DİĞER ÖĞRENME KURAMLARI	158
-------------------------------	-----

TEST - 1	163
----------------	-----

CEVAP ANAHTARI	166
----------------------	-----

ÖĞRENME PSİKOLOJİSİNİN KONUSU

- Öğrenme psikolojisi öğrenmeyi oluşturan, ortaya çıkaran ve etkileyen unsurları inceler.
- Öğrenme psikolojisi, öğrenme sürecini ve öğrenmenin nasıl oluştuğunu inceler.
- Öğrenme psikolojisi, bireyler arasındaki öğrenme farklılıklarını ve bu farklılıkların nedenlerini inceler.
- Öğrenme psikolojisi, öğrenmeyi etkileyen faktörleri ve öğretim sürecinin daha verimli bir şekilde nasıl örgütleneceğini inceler.

ÖĞRENME PSİKOLOJİSİ İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

ÖĞRENME

- Öğrenme, davranışlarda yaşantı yoluyla meydana gelen, nispeten kalıcı değişikliklerdir.
- Öğrenmenin üç temel özelliği vardır. Bunlar; davranışta değişiklik, yaşantı yoluyla meydana gelme ve nispeten kalıcı olmasıdır.
- Öğrenme üzerine yapılmış birçok tanım söz konusudur.
 - Bilişsel kuramcılar öğrenmeyi zihinsel yapılarla meydana gelen değişiklikler olarak tanımlarlar.
 - Davranışçılar ise öğrenmeyi davranışlarda meydana gelen değişiklikler olarak tanımlarlar.
- Öğrenme, organizmaların değişen çevresel koşullara adapte olmalarını sağlayan birçok yetisinden biridir. Aynı zamanda salt insana ait bir özellik değildir.
- Öğrenme yaşantı sonucu, bireyin çevresiyle etkileşim kurması yoluyla gerçekleşir.

Örnek: Sınıfta gerçekleştirilen çizgi çalışmaları, fişleri okuma, fişleri yazma gibi faaliyetler sırasında çevresiyle girdiği etkileşimler sonucunda çocukta görülen davranış değişikliği öğrenmedir.

- Öğrenme doğrudan gözlemlenemez, gözlemlenebilen bireyin performansıdır.

DAVRANIŞ

- Bir organizmanın gerçekleştirdiği bilinçli-bilinçsiz her türlü etkinliktir.

Örnek: Yürümek, koşmak, gülmek, yemek yemek, göz kırpmak, sevmek, korkmak, kalp atışı, bağırsak hareketleri, düşünmek, problem çözmek, nefes almak vb...

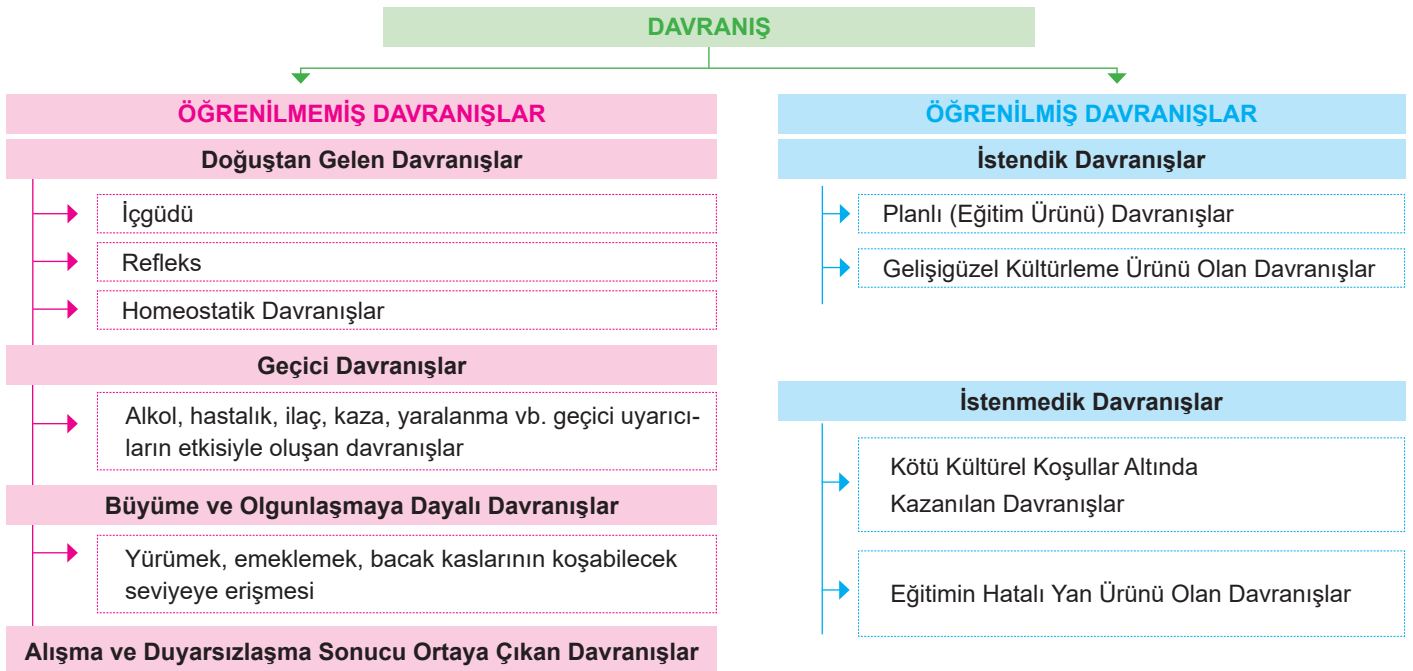
- Doğrudan gözlemlenebilir davranışlar “açık davranış” olarak adlandırılır.

Örnek: Konuşma, yürüme, gülmek, oturma, futbol oynama, dans etme vb.

- Doğrudan gözlenemeyen davranışlar “kapalı davranışlar” olarak adlandırılır.

Örnek: Her türlü bilişsel etkinlik, iç organlarının hareketleri, kalp, mide, böbrek gibi organların geliştirdiği davranışlar.

- Davranışlar, bilişsel, duyuşsal ve psikomotor olmak üzere üç ana grupta toplanabilir.
- Bunlar bilinçli (istemli) olabileceği gibi bilinçsiz de (istemsiz) olabilir.
- Davranışlar; öğrenilmiş davranışlar ve öğrenilmemiş davranışlar olarak ikiye ayrılır:

- Davranışçı kuramların en güçlü ekollerinden biridir. İvan Pavlov'un öncülüğünde geliştirilmiştir.
- Köpeklerin yalnızca et gördüklerinde değil, bakıcılarını gördüklerinde de salya salgılamalarına şahit olan Pavlov bu durumun üzerine eğilmiş ve klasik koşullanmanın temellerini atmıştır.
- Tepkisel koşullanma, organizmanın biyolojik donanımından kaynaklı kimi uyarıcılara karşı verdiği tepkilerin çevresel uyarıcılarla eşleşmesi sonucu dış uyarıcılara karşı da verilmesinin öğrenilmesidir.
- Klasik koşullanma yoluyla, irkilme, gerilme, titreme gibi fizyolojik; korkma, kaygılanma, sevinme gibi duyuşsal tepkiler ile olumlu ve olumsuz tutumlar geliştirilebilir.
- Klasik koşullanma sürecinde, normal şartlarda nötr olan bir uyarıcı organizmada tepkiye yol açan koşulsuz bir uyarıcı ile tekrar tekrar birlikte veya arka arkaya verilerek eşleştirilir. Böylece organizmanın daha önce nötr uyarıcıya karşı üretmediği fizyolojik ya da duyuşsal tepkiyi üretmesi sağlanır.

Örnek: Açlıktan ağlayana bir bebeğin süt biberonu görünce susması klasik koşullanmayla açıklanır.

KLASİK KOŞULLANMANIN BEŞ TEMEL ÖGESİ

1	Koşulsuz (Doğal) Uyarıcı
• Organizma doğuştan getirdiği biyolojik eğilimler nedeniyle bazı uyarıcılara otomatik tepkiler verir. • Herhangi bir öğrenme olmadan otomatik tepkinin verildiği bu uyarıcıya koşulsuz uyarıcı denir. • Doğal ya da şartsız uyarıcı olarak da adlandırılabilir. • Koşulsuz uyarıcıya verilen koşulsuz tepki o türdeki tüm organizmalar için ortaktır. Örnek: Köpeğin salya salgılamasına neden olan “et”, organizmayı terleten “sıcak hava”, ani irkilmeye neden olan “yüksek ses” vb. her şey birer koşulsuz uyarıcıdır.	
2	Koşulsuz Tepki
• Organizmanın koşulsuz uyarıcılara verdiği otomatik ve öğrenilmemiş tepkilerdir. • Koşulsuz uyarıcılar organizmada refleksler, çeşitli fizyolojik tepkiler veya korku, kaygı gibi doğal tepkileri açığa çıkarır. Koşulsuz tepkilere doğal ya da şartsız tepki de denilebilir. Örnek: Et verilen köpeğin salya salgılaması ya da sıcak havada organizmanın terlemesi koşulsuz tepkidir.	
3	Nötr Uyarıcı
• Koşullanma öncesi, tek başına organizmada hiçbir doğal tepkiye yol açmayan uyarıcılardır. • Koşullanma sürecinde nötr uyarıcı koşulsuz uyarıcı ile eşleştirilir. Böylece koşullu uyarıcı hâline getirilir. Örnek: Koşullanma öncesinde zil sesi köpekte hiçbir tepkiye yol açmaz. Hiç limon tatmamış bir kişi için limon, öncelikle nötr uyarıcıdır. Limonu ilk kez gören organizmada limon hiçbir tepkiye yol açmaz.	
4	Koşullu Uyarıcı (Şartlı Uyarıcı)
• Başlangıçta nötr uyarıcıyken koşulsuz uyarıcı ile birlikte verilerek organizmada koşulsuz uyarıcının etkisini ortaya çıkaran uyarıcıdır. Koşullanma sürecinin sonunda koşulsuz uyarıcının etkisini ortaya çıkarır. • Ortaya çıkardığı bu tepkiye de koşullu tepki denir. Koşullanmanın gerçekleşmesi için koşulsuz uyarıcı, nötr uyarıcı verildikten hemen sonra verilmelidir. Süreç şu şekildedir: Et ve zil sesi koşullanma yoluyla henüz eşleşmemişken zil sesi nötr uyarıcıdır ve köpekte herhangi bir doğal tepkiye yol açmaz. Ancak et verilmeden hemen önce zil sesi duyan köpek, birkaç tekrardan sonra başlangıçta nötr uyarıcı olan zil sesi ile koşulsuz uyarıcı olan eti eşleştirerek zil sesine de ete vermiş olduğu salya tepkisini verecektir. Bu durumda zil sesi koşullu uyarıcı hâline gelecektir.	
5	Koşullu Tepki
• Koşullu uyarıcıya verilen tepkidir. Doğal bir tepki değil, koşullanma yoluyla öğrenilmiş sonradan ortaya çıkan tepkilerdir. Organizmanın verdiği koşullu ve koşulsuz tepki aynıdır, ayırım noktası şudur: • Koşulsuz tepki, koşulsuz (doğal) uyarıcıya, koşullu tepki ise başlangıçta nötr olan daha sonra koşullu hale gelen uyarıcıya verilir. Örnek: Köpek koşullanmanın (eşleştirmenin) ardından zil sesini duyunca salya salgılar. Bu tepki koşulludur, öğrenilmiştir.	

1. Bir anne bebeğine mama vermeden önce bebeğinin mamasını koyacağı biberonu eline alıp bebeğe göstermiş ve bu durumu birkaç defa tekrarlamıştır. Bir süre sonra bebek, annesinin elinde biberonu görür görmez kendisine mama verileceğini anlayıp sevinme tepkisi göstermiştir.

Yukarıdaki parçada mama biberonu, koşullanmanın başında

- I. Nötr uyarıcı
- II. Koşulsuz uyarıcı
- III. Koşulsuz tepki

kavramlarından hangilerini örneklendirmektedir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve III
- E) I ve II

2. **Tepkisel koşullanma sürecinde organizmada doğal bir tepki yaratan ve koşullanma sürecinde şartlı refleks öğrenmenin gerçekleşmesi için nötr uyarıcı ile eşleştirilen uyarıcı aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Şartlı uyarıcı
- B) Şartsız uyarıcı
- C) Tepki oluşturmeyen uyarıcı
- D) Genellenmiş uyarıcı
- E) Ayırt edici uyarıcı

3. “Sirkte bir hayvan terbiyecisi, ayıları oynatma amacıyla şöyle bir yöntem izlemiştir. Öncelikle sıcak bir sacı ayıların ayaklarının altına koymuş ve ayılar sac sıcak olduğu için ayaklarını kaldırmıştır. Bu esnada da tef çalmıştır. Bu işlemi belirli bir süre tekrar ettikten sonra ayılar sadece tef sesiyle ayaklarını kaldırıp indirmiştir.”

Yukarıda verilen örnekte koşullu uyarıcı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tef sesi
- B) Sıcak sac
- C) Ayının oynaması
- D) Hayvan terbiyecisi
- E) Ayının canının yanması

4. Başlangıçta kapı ziline tepki vermeyen bir çocuk, zamanla babası ve annesi kapıyı çalıp ardından onun en sevdiği oyuncaklarla eve gelince heyecanlanmaya ve ellerini çırpmaya başlamıştır. Daha sonraları sadece kapı zili çalınca çocuk heyecanlanma tepkisi göstermiştir.

Kapı zilinin koşullanmanın öncesinde ve sonrasında çocuk üzerinde etkisi aşağıdaki hangi kavramla açıklanabilir?

- A) Nötr uyarıcı - koşullu tepki
- B) Koşullu tepki - koşullu uyarıcı
- C) Koşullu uyarıcı - koşullu tepki
- D) Koşulsuz tepki - nötr uyarıcı
- E) Nötr uyarıcı - koşullu uyarıcı

5. Fiziksel ihtiyaçlarla ilgili olmayan (ikinci tür) pekiştireçler, fiziksel ihtiyaçlarla ilgili olan pekiştireçlerle eşleştğinde bir anlam kazanır. İki pekiştireç arasındaki bağ kalktığında ikinci tür pekiştireç de önemini yitirir.

Yukarıdaki parçadan hareketle birincil pekiştirecin klasik koşullanmadaki karşılığının aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

- A) Koşulsuz uyarıcı
- B) Nötr uyarıcı
- C) Koşullu uyarıcı
- D) Koşulsuz tepki
- E) Koşullu tepki

6. **Aşağıda verilen ifadelerden hangisi tepkisel koşullanma kapsamında değerlendirilemez?**

- A) Asansörde kalan bir kişinin daha sonra asansör korkusu geliştirmesi
- B) Bir öğrencinin okuduğu bir metnin ana fikrini ortaya koyması
- C) Okul müdürünü gören bir öğrencinin korkması
- D) Notları kötü olan bir öğrencinin karne aldıktan sonra kaygılanması
- E) Dili sürçen bir kişinin yüzünün kızarması

KPSS EĞİTİM BİLİMLERİ

ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ

KONU ANLATIMLI

İÇİNDEKİLER

TEMEL KAVRAMLAR VE ÖĞRETİM İLKELERİ.....	169
--	-----

TEST - 1	173
----------------	-----

ÖĞRETİM MODELLERİ / YAKLAŞIMLARI - 1.....	175
---	-----

TEST - 1	183
----------------	-----

ÖĞRETİM MODELLERİ / YAKLAŞIMLARI - 2	187
--	-----

TEST - 1	195
----------------	-----

ÖĞRETİM MODELLERİ / YAKLAŞIMLARI - 3	199
--	-----

TEST - 1	208
----------------	-----

ÖĞRETİM MODELLERİ / YAKLAŞIMLARI - 4	212
--	-----

TEST - 1	218
----------------	-----

ÖĞRETİM STRATEJİLERİ VE YÖNTEMLERİ	222
--	-----

TEST - 1	236
----------------	-----

TEST - 2	240
----------------	-----

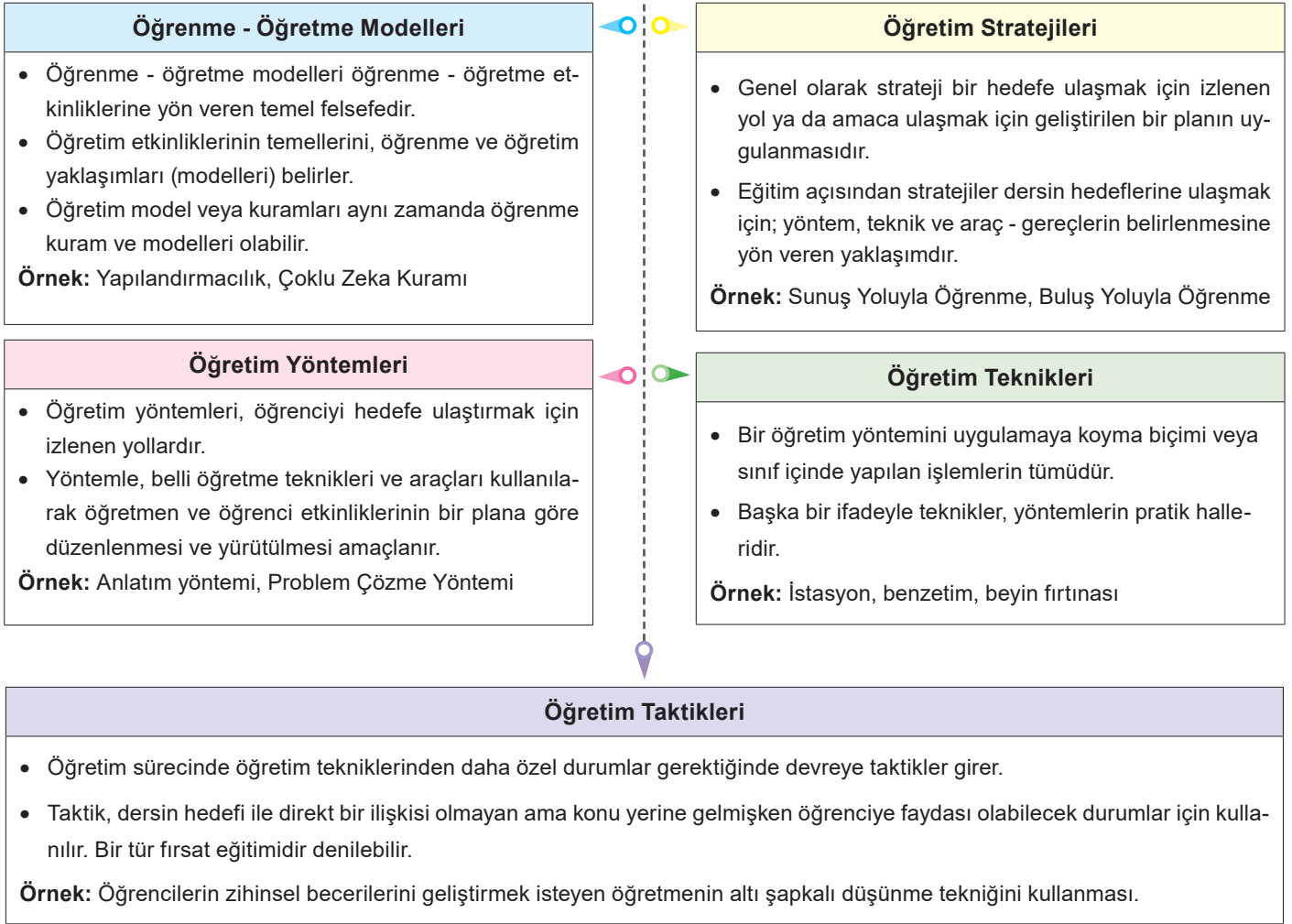
ÖĞRETİM TEKNİKLERİ	244
--------------------------	-----

TEST - 1	268
----------------	-----

TEST - 2	271
----------------	-----

CEVAP ANAHTARI	274
----------------------	-----

ÖĞRETME - ÖĞRENME SÜRECİ İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

ÖĞRETİM İLKELERİ

- Eğitim programlarının öğrenme yaşantıları (eğitim durumları) ögesi "Nasıl Öğretelim?" sorusunun cevabıdır.
- Sürecin başında belirlenen hedeflere ulaşmayı sağlayacak olan içerik kazandırılırken, öğrencilerin en az zamanda en kolay yolla öğrenebilmesi istenir.
- Öğrenmeyi etkileyen hemen hemen tüm değişkenler dikkate alınarak farklı durumlar için çok çeşitli öğretim modelleri, stratejileri, yöntemleri ve teknikleri geliştirilmiştir. Fakat tüm bunlar oluşturulurken, seçilirken ve uygulanırken dayanak noktası olan öğretim ilkeleri kullanılmıştır.
- Öğretim sürecinin etkili bir biçimde sürdürülebilmesi için öğrenmenin niteliğinin ve öğrenmenin nasıl gerçekleştiğinin bilinmesi gerekmektedir. Bu açıdan öğrenci niteliklerine ilişkin öğretim ilkeleri, içeriğe ilişkin öğretim ilkeleri göz önünde bulundurulmalıdır.

Hedefe Görelik (Amaca Uygunluk)

- Eğitim durumlarının (öğrenme - öğretme süreci) hedeflere göre düzenlenmesidir.
 - Derste ulaşılabilecek kazanımlar doğrultusunda öğrenme - öğretme sürecinin yapılandırılmasına hedefe görelik denir.
- Örnek:** Öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmek isteyen bir öğretmenin beyin fırtınası tekniğini kullanması

GÖSTERİ (DEMONSTRASYON) TEKNİĞİ

Gösteri (Demonstrasyon) Tekniğinin Özellikleri

- Gösteri, izleyici grubun önünde bir işin nasıl yapılacağını göstermek ya da genel ilkeleri açıklamak için başvurulan bir tekniktir.
- Sınıf içinde genellikle öğretmen ya da varsa kaynak kişilerce yapılabilir.
- Bu teknikte aktif olan öğretmendir.
- Öğrenci ise pasif konumdadır. Ancak hem göze hem kulağa hitap ederek öğrenmeyi sağladığı için anlatmaya dayalı tekniklerden daha etkilidir.

Gösteri Sırasında Dikkat Edilecek Hususlar

- Öğrenciler hedeflerden haberdar mı?
- Bilinmeyen terimlere dikkat ediliyor mu?
- Yeterli araç gereç var mı?
- Bazı sorularla öğrencilerde merak uyandırılıyor mu?
- Tüm öğrenciler iyi görüyor ve duyuyor mu?
- Öğrenciler soru sormaları için cesaretlendiriliyor mu?
- Gösteri için yeterli zaman ayrılmış mı?
- Kazandırılacak becerinin her aşaması vurgulanmış mı?

Gösteri Tekniğinin Sınırlılıkları

- Gösteriye hazırlık süresi uzun zaman alır.
- Kalabalık sınıflarda uygulanması zordur.
- Öğrenci gösterim sürecinde pasiftir, sosyal becerilerin geliştirilmesinde etkili değildir.
- Etkili bir planlama becerisi gerektirir.

Gösteri Tekniğinin Yararları

- Deneme ve yanılmaya harcanacak zamanı azaltır.
- Göze ve kulağa hitap ettiği için ilgiyi artırır. Dikkati çeker.
- Psikomotor alandaki öğrenmelerde ve beceri geliştirilmede etkilidir.
- Görsel öğrenmeye dayalı öğrenme konularını daha kolay yansıtır.

ROL YAPMA (OYNAMA) TEKNİĞİ

- Rol oynama öğrencinin kendi duygu ve düşüncelerini başka bir kişiye girerek ifade etmesini sağlayan bir tekniktir.
- Bir başka deyişle, gerçek yaşamdaki bir durumun, gruplar hâlinde ya da bireysel roller alarak canlandırıldığı, daha esnek bir benzetim uygulamasıdır.
- Bir öğrencinin bir beceriyi nasıl yapacağını görebilmek için olayın rol oynama yöntemi ile canlandırılması önemli yarar sağlar. Böylelikle daha güvenli, akılcı ve kontrollü bir çevrede öğrenme ortamı oluşturulabilir.
- Uygulamada iki ya da daha fazla kişi arasında bir iletişim vardır.
- Rol alanlar kendi öz yaratıcı yeteneklerini kullanarak rollerinin gereği olan davranışları sergilerler. Bu sayede farklı hissetme, farklı düşünme ve farklı davranma gibi yetenekler kazanırlar.

Rol Oynama Tekniğini Etkili Biçimde Uygulamak İçin Yapılması Gerekenler

- Öğretmen rolleri ve olayı / problemi açık biçimde tanımlamalıdır.
- Öğretmen amaçlarla rollerin bağlantısını çok iyi belirlemelidir.
- Rol alacakların iyi hazırlanmaları, iyi sonuç alınmasını sağlar.
- Olayın ana fikri açık ve kesin şekilde belli olmalı, önemi vurgulanmalıdır.
- Uygulamalar aşama aşama yerine getirilmelidir.
- Uygulamanın sonucunda mutlaka dönüt verilmelidir.

Not: Konuşma halkasında olduğu gibi rol oynamada da “Empati” söz konusudur. Ancak konuşma halkasında duruma yönelik duygularını açıklama, rol oynamada ise duruma yönelik olarak verilen görevi o kişiye girerek canlandırma vardır.

Örnek: Öğretmen, “trafik kuralları” ile ilgili hazırlamış olduğu bir senaryoyu sınıfa getirerek öğrencilerinden bu senaryoyu canlandırmalarını ister. Canlandırma için sınıftan gönüllü öğrencileri seçer. Öğrenciler aldıkları rollere hazırlandıktan sonra bu rolleri sınıfta canlandırırlar. Öğretmen oyun sonunda öğrencilerin duygu ve düşüncelerini almak için onlara bazı sorular yöneltir.

1. Bir coğrafya öğretmeni enerji kaynakları konusunu işlerken “Ülkemizin enerjiye ihtiyacı olduğu bilinen bir gerçektir. Belirli mevsimlerde debisi artan akarsularımızdan, rüzgârı eksik olmayan yörelerimizden, neredeyse dört mevsim güneşli bölgelerimizden ve yer altı sularımızdan faydalanarak enerji elde etmekte ancak bu enerjiden ülkemizin gereksinim duyduğu düzeyde verim alamamaktayız.” şeklinde bilgiler vermiş ve öğrencilerine “Sizce çevreye zarar vermeyen bu enerji kaynaklarından daha fazla nasıl yararlanabiliriz?” sorusunu sormuştur. Öğrencilerin bu soruya verdikleri cevapları doğru yanlış şeklinde eleştirmeden kaydetmiştir.

Yukarıda açıklanan süreçte coğrafya öğretmenin kullandığı öğretim tekniği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Görüş geliştirme
B) Soru turu
C) Beyin fırtınası
D) Öğrenme galerisi
E) Örnek olay

2.

- I. Öğretim sürecinde motivasyonu güçlendirir.
II. Bilgisayarlar ortam rolü üstlenir.
III. Bilgisayar yalnızca görselliği sağlamak amacıyla kullanılır.
IV. Bireysel öğrenme ilkelerine uygundur.

Yukarıda verilen numaralanmış ifadelerden hangileri bilgisayar destekli öğrenmenin özellikleri arasında gösterilemez?

- A) Yalnız II
B) Yalnız III
C) I ve II
D) I, II ve III
E) III ve IV

3. Sevda Öğretmen öğrencilerinin derse katılmadıklarını ve çok sıkıldıklarını fark eder. Onların dikkatlerini tekrar derse çekebilmek için “Elinizde bir sihirli değnek olsa onunla neleri değiştirdiniz?” şeklinde bir soru sorar ve bunu 5-10 dakika aralarında konuşmalarını ister.

Yukarıda Sevda Öğretmen’in sınıfına uyguladığı teknik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Beyin fırtınası
B) Görüş geliştirme
C) Dedikodu
D) Pazaryeri
E) Fikir taraması

4. Bir öğretmen öğrencileri gruplara ayırır ve her gruba üst düzey düşünme becerilerine yönelik olarak birer metin verir. Öğrencilerden metinde yer alan görüş, fikir ve değerleri incelenmeleri istenir. Grup liderleri kendi grubuna metni analiz edip görüşler ortaya koyabilmesi için sorular sorar ve öğrencileri cesaretlendirir.

Yukarıda özellikleri verilen öğretim tekniği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sokrat semineri
B) Akran öğretimi
C) İstasyon tekniği
D) Görüş geliştirme
E) Philips 66

5. İktisat fakültesinde görev yapan bir öğretim üyesi “Türkiye’nin ekonomik sorunları” ile ilgili olarak öğrencilerin farklı düşüncelerini görmek istemektedir.

Buna göre bu öğretmenin aşağıdaki tekniklerden hangisini kullanması en uygun olur?

- A) Kartopu
B) Altı şapkalı düşünce
C) Problem çözme
D) Mikroöğretim
E) Argümantasyon

6. Sergi yönteminden istenen verimi almak isteyen bir öğretmenin aşağıdakilerden hangisine dikkat etmesine gerek yoktur?

- A) Tüm öğrencilere mutlaka görev verilmeli
B) Sergi planının esnek olmasına dikkat edilmeli
C) Öğretmen yetki ve sorumluluğu paylaşmalı
D) Sergi düzenlemede öğretmenin bizzat kendisi görev almalı
E) Sergiler öğrencilerin seviyelerinin çok üstünde olmalı

KPSS EĞİTİM BİLİMLERİ

PROGRAM OKURYAZARLIĞI

KONU ANLATIMLI

İÇİNDEKİLER

EĞİTİM İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR	277
---	-----

TEST - 1	284
----------------	-----

PROGRAMLARIN AŞAMALI SINIFLANDIRILMASI	288
--	-----

TEST - 1	300
----------------	-----

TEST - 2	303
----------------	-----

PROGRAM GELİŞTİRME SÜRECİ VE HEDEFLER.....	306
--	-----

TEST - 1	316
----------------	-----

TEST - 2	319
----------------	-----

İÇERİK, EĞİTİM DURUMLARI VE DEĞERLENDİRME	322
---	-----

TEST - 1	334
----------------	-----

TEST - 2	337
----------------	-----

CEVAP ANAHTARI	340
----------------------	-----

TEMEL KAVRAMLAR

Eğitim

Eğitim; bireyin davranışlarında kendi yaşantıları yoluyla, kasıtlı olarak istendik davranış değişikliği meydana getirme sürecidir.

- Birey kendisi deneyimlemelidir.
- Birey özgür iradesiyle süreçte bulunmalıdır.
- Davranış değişikliği ile sonuçlanmalıdır.
- Eğitim bireyi kültürlenme sürecidir.

Birey

- Biyolojik, psikolojik ve sosyokültürel etkenlerin oluşturduğu özgün varlık birey olarak tanımlanabilir. Bireyin biyolojik özellikleri fizyolojik ihtiyaçlarından ileri gelir. Bireyin psikolojik özellikleri gelişim ve öğrenme psikolojisiyle açıklanabilir.
- Birey sosyal bir varlık olması dolayısıyla içinde bulunduğu toplumla uyum içinde yaşar. Birçok davranışın temelinde fizyolojik dürtüler vardır. Yeme, içme, uyuma vs. Hayvanlar fizyolojik ihtiyaçları kullanılarak koşullanır ve öğrenirler fakat bunu eğitim kavramıyla ilişkilendirmek güçtür.

Davranış

- Organizmanın etkiye karşı gösterdiği tepki ya da tepkiye karşı gösterdiği etkidir.
- Eğitim açısından davranışın gözlenebilir, ölçülebilir ve istenilir olması gerekir. İstenilen davranışın oluşması için öğrenme ve öğretme kavramlarından faydalanır. Her davranış öğrenme değildir.
- Alkol, ilaç vb. madde kullanımına bağlı ortaya çıkan davranışlar geçicidir, öğrenme ise kalıcı izli olmalıdır.

Yaşantı

- Bireyin çevresiyle girdiği etkileşim sonucu edindiği izlenimlerdir.

Yaşanılmış yaşantı

- Bireyin çevresiyle olan her türlü etkileşimidir. Yaşanan bir olayı ifade eder fakat davranış değişikliği oluşturmaz.

Kazanılmış yaşantı

- Yaşanılmış yaşantı sonucunda oluşan kalıcı izli davranış değişikliğidir. Bireyin bu yaşantıdan çıkardığı derstir.

Örnek: Duygu'nun babasının getirdiği elmaları yemesi bir yaşantıdır. Duygu'nun yediği elmadan kurt çıkması dolayısıyla, bir daha elma yemek istememesi kazanılmış yaşantıdır.

Kültür

- Doğanın dışında insanoğlunun ortaya koyduğu maddi ve manevi her şeydir.
- Doğumdan sonra kazanılır ve öğrenilir.
- Öğrenilen bu değerler nesiller boyu korunabilir.

Kültürlenme

- Kültürel değerlerin bireye kazandırılması sürecidir.
- Toplumun kültürü istendik olarak aktarılırsa "**Formal eğitimidir.**" Toplumun kültürü rastgele aktarılırsa "**İnformel eğitimidir.**"

Örnek: Toplumun mevcut kültürü nesilden nesile aktarması

Zoraki Kültürlenme

- Kültürel değerlerin bireye özgür iradesi dışında aktarılmasıdır.
- Birey isteyerek süreçte bulunmadığı için eğitim kavramının dışında kalır.

Örnek: Beyin yıkama ve propaganda

Kasıtlı Kültürlenme

- Kültürel değerlerin bireye planlı programlı aktarılması sürecidir.
- İstendik değerler aktarılır.
- Bireyin özgür iradesi vardır.

Örnek: Çocuklara yemek yemenin öğretilmesi. Okulda öğrenilen her şey.

Gelişigüzel Kültürlenme

- Ortamdaki uyaranların kişiyi kültürlemesidir.
- Sonuç istendik olmayabilir.

Örnek: Çocuğun konuşmayı öğrenmesi. Arkadaşlarından kavgaya etmeyi öğrenmesi

Kültürleşme

- İki farklı kültüre sahip bireyler arasındaki kültür alışverişidir.

Örnek: Avrupa Birliğine üye ülkelerin birbirini etkilemesi

Kültürlenme

- Kültürlenme süreci sonucu bireyin kültüre ait özellikleri kazanmasıdır. Yenilik olduğu için sentez vardır.

- Eğitim programının ikinci ögesi içeriktir. Programın içerik boyutunda belirlenen hedeflere / kazanımlara ulaşmak için "Ne öğretilim?" sorusuna yanıt aranır. İçerik bir araçtır çünkü önce hedefler / kazanımlar belirlenir sonra bu özelliklerin kazandırılmasına yönelik içerik düzenlenir.

İÇERİK DÜZENLEME İLKELERİ	
İlgililik	İçeriğin hedeflere göre olması ve hedeflerle ilişkili olmasıdır. Yani hedefin davranışı kazandırıcı nitelikte olmasıdır.
Kendi kendine yeterlik	Gerektiği yerde gerektiği kadar bilgi verecek, gerektiği kadar ayrıntıya inecek şekilde olmasıdır.
Yaşama yakınlık	Öğrencilerin günlük yaşamında kullanabileceği bilgilerin seçilmesidir.
Bilimsellik ve Güncellik	Bilimsel gerçeklerle uyumlu olmalıdır. En son bilimsel gelişmeler dikkate alınmalı ve güncel olaylara yer verilmelidir.
Kaynaşıklık	İçerik ve öğretim etkinliklerinin birbiriyle tutarlı olmasıdır. Kaynaşıklık ikiye ayrılır. Dikey Kaynaşıklık: İçeriğin aşamalılık ilkelerine göre düzenlenmesidir. Yatay Kaynaşıklık: Öğrenilen bilginin diğer derslerde de kullanılmasıdır.
Soyutlama	Öğrencilerin kavram, ilke ve genellemelerin ana fikrine ulaşmasıdır. İçerik öğrencilerin anlam çıkarabilmesine yardımcı olmalıdır.
Denge	Kendi içinde tutarlı ve sistemli konulardan bilgi çıkarılması ya da bu konulara bilgi eklenmesine rağmen yapının bozulmamasıdır.
Ekonomiklik	İçeriğin gereksiz bilgi ve tekrarlara yer vermeyecek şekilde düzenlenmiş olmasıdır.
Şema	İçeriğin ön düzenleyiciler ile öğrencinin ön bilgisi ve hazırolunuşuna uygun hâle getirilmesidir.
Düzeye uygunluk	Hedef öğrenci kitlesinin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor hazırbuluşluğuna uygun olmasıdır.
Güvenilirlik	Alanıyla sınırlı, fakat kendi içinde tutarlı bilgilerden oluşmasıdır.
Yararlılık (Faydalılık)	Bireyin ve toplumun faydasına olacak bilgilerden oluşmalıdır.
Vardama	Seçilen bilgilerin, öğrencilerin geleceği yorumlayabilmesine imkân verecek türden olmasıdır. Yani içeriğin hem geçmiş hem geleceği kapsayacak şekilde düzenlenmesidir.
Kapsama	İçerikte yer alacak yeni bir konunun önceden verilen içerik içinde verilmesidir. Yani öğrenilecek yapının önceden öğrenilmiş yapı içinde yer almasıdır.

Not: Hedef yazma ilkelerinden "kenetlilik" ile içerik seçme ölçütlerinden "ilgililik" arasında tersine bir ilişki vardır. Hedeflerin içerikle tutarlı olması kenetlilik iken içeriğin hedeflere göre olması ilgililiktir.

1. Öğrencilerin kendi ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda içeriğe karar verebildiği, oluşturdukları çalışma takvimi doğrultusunda içeriğin belirli bölümlerini bireysel ya da iş birliğine dayalı gruplarda ele alarak inceledikleri; böylesi bir sürecin sonunda ise çalışmalarını bir iş, eser ya da ürün olarak ortaya koydukları öğrenen merkezli içerik düzenleme yaklaşımı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çekirdek yaklaşım
- B) Sorgulama merkezli yaklaşım
- C) Modüler yaklaşım
- D) Konu ağı-proje merkezli yaklaşım
- E) Sarmal yaklaşım

2. Meltem Öğretmen'in öğrencileri ergenlik döneminde oldukları için Meltem Öğretmen "Ergenlikte bireyde meydana gelen fizyolojik ve psikolojik değişiklikler" konusunu ders içeriği olarak belirlemiş ve öğrencilerin bu dönemle ilgili sorunlarına yardımcı olmuştur.

Bu açıklamada vurgu yapılan içerik düzenleme yaklaşımı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Doğrusal
- B) Piramitsel
- C) Sarmal
- D) Sorgulama merkezli
- E) Modüler

3. Önceki öğrenmelerle sonraki arasında ilişki kurulması gerektiğine vurgu yapan ve bu ilişkinin de tekrarlarla sağlanabileceğine değinen içerik düzenleme yaklaşımıdır. Özellikle dil öğretiminde kullanılan bu yaklaşım soyut konuların öğretiminde de etkilidir.

Yukarıda verilen açıklama aşağıdaki içerik tasarım modellerinden hangisiyle ilgilidir?

- A) Piramitsel programlama
- B) Sarmal programlama
- C) Modüler programlama
- D) Disiplinler arası programlama
- E) Konu ağı - proje merkezli programlama

4. Aşağıdakilerden hangisi eğitim programının içeriğinin değişmesini gerektiren bir neden değildir?

- A) Bireyin eğitim ihtiyacının değişmesi
- B) Hedef davranışların değişmesi
- C) Bilimsel bulguların değişmesi
- D) Öğretim yöntemlerinin değişmesi
- E) Toplumsal ihtiyaçların değişmesi

5. "Eğitim fakültesi, ilköğretim bölümü sınıf öğretmenliği ana bilim dalında "Program Geliştirme" dersine giren bir öğretim üyesi, ilk hafta öğrencileri ile tanışma toplantısı düzenlemiştir. Bu toplantıda öğrencileriyle tanıştıktan sonra tahtaya "eğitim programı" kavramını yazmış ve öğrencilerinden bu kavramla ilgili neler öğrenmek istediklerini ve neleri merak ettiklerini tahtaya listelemelerini istemiştir. Öğrencilerin merak ettikleri ve öğrenmek istedikleri noktaları kendisi de not eden öğretim üyesi, bir sonraki hafta öğrencilerinin öncelikle bu gereksinimlerine paralel bir öğretim planı yapmış ve bu planı öğrencilerine dağıtmıştır."

Yukarıdaki açıklamaya göre, öğretim üyesinin içerik düzenlemede hangi yaklaşımı uygulamaya çalıştığı söylenebilir?

- A) Doğrusal
- B) Sarmal
- C) Sorgulama
- D) Modüler
- E) Konu ağı - proje merkezli

6. Öğretmenin eğitim ortamında hangi yöntem-teknik, strateji, ilke ve araç-gereçleri kullanacağı programın hangi ögesinde belirlenir?

- A) İhtiyaç belirleme
- B) İçerik belirleme
- C) Değerlendirme
- D) Öğrenme-öğretme süreçleri
- E) Hedef belirleme

KPSS EĞİTİM BİLİMLERİ

SINIF YÖNETİMİ
EĞİTİM VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ

KONU ANLATIMLI

İÇİNDEKİLER

SINIF YÖNETİMİ	343
----------------------	-----

▶ TEST - 1	365
------------------	-----

▶ TEST - 2	368
------------------	-----

EĞİTİM VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ	371
---------------------------------------	-----

▶ TEST - 1	384
------------------	-----

▶ CEVAP ANAHTARI	387
------------------------	-----

SINIF YÖNETİMİ

Sınıf yönetimi; planlı, programlı, demokratik yapılanmaya önem ve öncelik veren, bireysel ayrılıklar ilkesine uygun, etkin öğrenmeyi sağlamak için en uygun sınıf ortamının ve atmosferinin oluşturulmasına hizmet edecek gerekli çalışma, etkinlik ve düzenlemelerin kurallar içinde hayata geçirilmesidir.

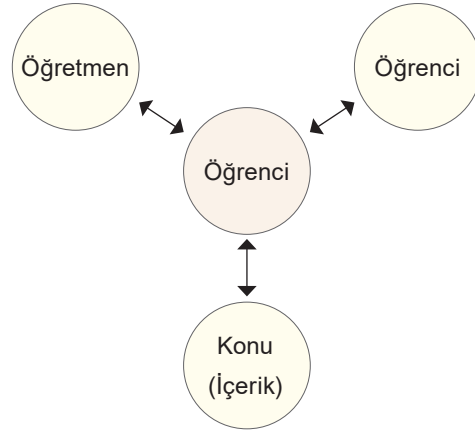
- Sınıf yönetimindeki sınıf sözcüğü, bir grup öğrencinin birlikte bulunduğu her tür mekân, her tür öğrenme ortamı anlamlarına gelir. Bu anlamda sınıf, bir okuldaki dört duvar arası ile sınırlı değildir. Sınıf ayrıca, benzer özellikler taşıyanların oluşturduğu grup anlamına da gelir.
- Öğrenciler söz konusu olduğunda, bu benzer özelliklerin merkezinde öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyi gelir. Bu durumda sınıf, benzer hazırbulunuşluk düzeyindeki insanların eğitim amacıyla bir araya geldikleri her tür mekânın ve grubun adıdır.

Örnek: Bir tepe, bir dere kenarı, bir sera, hayvanat bahçesi bu mekanlardan biri olabilir. Bu mekânlar okulun bahçe-sindeki oyun parkı olabileceği gibi fen dersinin işlendiği bir laboratuvar olabilir.

- Sınıf yönetimi de mekânın, öğrencinin ve kaynakların yönetimidir. Uygun öğrenme çevresi hazırlama, bu çevredeki olanak ve ortamı, kuralları, öğrenme düzenini, süreçlerini oluşturma ve kullanma sınıf yönetimi olarak adlandırılır.
- Öğrenme ve deneme engellerinin en aza indirilmesi, kaynakların en iyi şekilde kullanılması, katılımlı ve uygulamalı etkinliklerin gerçekleştirilmesi, iyi bir sınıf yönetimi için gereklidir.
- Sınıf yönetiminin bir alanı, eğitsel hazırlıkların yönetilmesidir. Bunlar fiziksel düzenlemeler ve plan-program hazırlıkları olarak iki grupta toplanabilir.
- Okulun eğitim için ayıracağı alanların fiziksel uygunluğunun sağlanması için yapılacak çalışmalar, fiziksel düzenlemelerdir.
- Sınıfın yerinin insan sağlığına uygunluğu, mekân genişliğinin öğrenci sayısına uygunluğu, oturma yerleri dışında, mekânın diğer eğitsel etkinlikler için yeterliği, eğitsel araçların hazırlanması, ısı-ışık-gürültüsüzlük-renk-temizlik-estetik gereklerinin sağlanması, yerleşim ve işleyiş düzeni, bu tür düzenlemelerdendir.
- Bunların amacı, öğrencinin okula isteyerek gelmesinin, okulda rahat etmesinin, etkinliklere gönüllü olarak katılımının, eğitimsel amaçlara ulaşmayı kolaylaştırmanın sağlanmasıdır.

ETKİLEŞİM VE İLETİŞİM

Öğrenme ortamlarında öğrenci-içerik, öğrenci-öğretmen ve öğrenci-öğrenci olmak üzere üç yönlü etkileşim bulunmaktadır.

Öğrenci-İçerik Etkileşimi

Öğrenci-içerik etkileşimi, öğrencilerin karşılaştıkları içerik ile ilgili fikir sahibi olması ve bildiklerini de kıyaslaması sonucu oluşur.

Örnek

Fen bilimleri dersinde öğretmenin sınıfa getirdiği materyali inceleyen öğrenci hem materyalle hem de sahip olduğu ön bilgileriyle etkileşim halindedir.

Öğrenci - Öğretmen Etkileşimi

Öğrenci-öğretmen etkileşimi, günümüzde öğretimin hemen hemen her kademesinde karşılaştığımız en yaygın etkileşim türüdür. Bu etkileşim, öğretmenin kendi bilgi ve birikimlerini öğrenciye aktarması ile gerçekleşir.

Öğrenci-Öğrenci Etkileşimi

Öğrenci-öğrenci etkileşimi, en az iki öğrencinin bir içerik hakkında bildiklerini karşılaştırması ve fikirlerini paylaşmaları sonucu gerçekleşir.

Örnek

Öğrencilerin sanal ortamda blog oluşturup bir konu hakkında tartışması etkileşim halinde olduklarını gösterir.

1. Aşağıda verilenlerden hangisi sınıf yönetiminin amaçları arasında gösterilemez?

- A) Öğrenci davranışlarını kontrol ve disiplin altında tutmak
- B) Sınıfta olumlu bir atmosfer oluşturmak
- C) Öğrenme - öğretme ortamının etkinliğini artırmak
- D) Öğrenci - öğrenci ve öğrenci - öğretmen iletişimini güçlendirmek
- E) Sınıfı sevilen ve istenilen bir yer hâline getirmek

2. Aşağıda verilenlerden hangisinin sınıf yönetiminde başarıyı artıran bir özelliğe sahip olduğu söylenemez?

- A) Yöntem ve teknik çeşitliliğine yer vermek
- B) Öğrencilere sınıfta düzenlenen etkinliklerin bir parçası olduklarını hissettirmek
- C) Bireysel farklılıkları dikkate almak yerine ortalama öğrenci özelliğine yönelik etkinlikler düzenlemek
- D) Öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerine uygun etkinlikler planlamak
- E) Öğrencilerin ortak çalışmalar yapmalarına ve bir ürün oluşturmalarına imkân tanımak

3. Lise son sınıfta okuyan öğrenciler yıl sonunda mezuniyet gecesi yapmış ve bu geceye tüm öğretmenlerini davet etmişlerdir. Çok eğlenceli bir şekilde öğretmenleriyle vakit geçiren ve yorulan öğrenciler gecenin sonuna doğru masaları birleştirmiş ve sohbet etmeye başlamışlardır. Öğrencilerden Ayhan, "Hatırlıyor musunuz arkadaşlar, lise ikinci sınıfta sınıfımıza yeni gelen Aslı'ya nasıl da şaka yapmıştık da beni öğretmen sanmıştı." demiş ve tüm öğrenciler gülmeye başlamıştır.

Yukarıdaki parçada ifade edilen durum sınıfın yapısal özelliklerini yansıtan hangi kavramla daha iyi açıklanabilir?

- A) Tahmin edememe
- B) Açıklık
- C) Mahremiyet
- D) Ortak tarih
- E) Özgürlük

4. Lemlech'e göre sınıf yönetimi "Sınıf yaşamının bir orkestra gibi yönetilmesidir." ifadesinden hareketle sınıf yönetimi ile ilgili aşağıdaki çıkarımlardan hangisi yapılamaz?

- A) Sınıf yönetimi öğretmenin ve tüm öğrencilerin katılımıyla gerçekleşen bütünsel bir yapıdır.
- B) Etkili bir sınıf yönetiminin sağlanmasında birliktelik esastır.
- C) Sınıf kurallarına uygun davranmayanlar bir şekilde sınıftan uzaklaştırılmalıdır.
- D) Sınıf yönetiminde sınıftaki herkesin üzerine düşen çeşitli görevler söz konusudur.
- E) Etkili bir sınıf yönetimi için birçok unsurun uyumu sağlanmalıdır.

5. Aşağıdakilerden hangisi sınıf içerisinde uygun olmayan öğretmen davranışları arasında gösterilemez?

- A) Dersin başlangıcından sonuna kadar konu alanıyla ilgili öğrencilere bilgi verme
- B) Öğrencilerin dikkatini sürekli canlı tutmak için oldukça yüksek bir ses tonuyla ders anlatma
- C) Konu alanını öğrencinin düzeyine uygun olmayan akademik bir dille ifade etme
- D) Örneklerde seçici olma ve yeri geldikçe öğrencilerden de konuya örnek vermelerini isteme
- E) Öğrencilere daha fazla bilgi aktarmak için söz konusu mesajları hızlıca verme

6. Geleneksel sınıf yönetimi ile çağdaş sınıf yönetimi arasında aşağıdakilerden hangisi bakımından fark yoktur?

- A) Kuralların yapısı
- B) Öğrencinin konumu
- C) Konu alanı bilgisi
- D) Bireysel farklılıklara duyarlılık
- E) Sorun çözme yöntemleri

KPSS EĞİTİM BİLİMLERİ

REHBERLİK
VE ÖZEL EĞİTİM

KONU ANLATIMLI

İÇİNDEKİLER

REHBERLİĞE GİRİŞ	391
------------------------	-----

TEST - 1	402
----------------	-----

ÇAĞDAŞ EĞİTİM ANLAYIŞI VE REHBERLİK HİZMET TÜRLERİ.....	406
---	-----

TEST - 1	423
----------------	-----

REHBERLİK HİZMET ALANLARI, REHBERLİKTE İLETİŞİM, ÇATIŞMA VE BASKI	427
---	-----

TEST - 1	445
----------------	-----

TEST - 2	447
----------------	-----

TEST - 3	450
----------------	-----

BİREYİ TANIMA TEKNİKLERİ, REHBERLİĞİN ÖRGÜTLENMESİ VE ÖZEL EĞİTİM.....	452
--	-----

TEST - 1	475
----------------	-----

TEST - 2	479
----------------	-----

CEVAP ANAHTARI	482
----------------------	-----

REHBERLİĞİN TANIMI

- Çağdaş eğitim anlayışı geleneksel eğitim sistemine eleştirel bir yaklaşım olarak ortaya çıkmıştır.
- Bu eğitim anlayışının ürünü olan öğrenci kişilik hizmetlerinin en önemli ve esas bileşenlerinden birisi rehberliktir.
- Rehberliğe ilişkin şimdiye kadar birçok tanım yapılmıştır.
 - ✦ Rehberlik, bireyin kendisini gerçekleştirmesi için yapılan yardımlardır.
 - ✦ Rehberlik, bireyin kendisini ve çevresini tanıması, çevresiyle uyumlu bir birey olabilmesi ve özünü gerçekleştirmesi için yapılan sistemli yardımdır.
 - ✦ Rehberlik, bireyin yaşadığımız çağdaş dünyada, bu dünyanın ihtiyaç duyduğu üretken ve mutlu bir birey olabilmesi için uzman kişilerce yapılan yardım sürecidir.
 - ✦ Rehberlik, bireyin kendi problemlerini çözmesi ve sorumlu bir birey olabilmesi için uzman kişilerce yapılan profesyonel ve sistemli yardım sürecidir.
 - ✦ Rehberlik, bireyin kendi problemlerini çözmesi ve sorumlu bir birey haline gelmesi için ona yardımcı olacak deneyimleri kazandırma sürecidir.
 - ✦ Rehberlik, bireyin kendisini ve çevresini tanımasına yardım etmektir.

Rehberliğin Tanımındaki Ortak Noktalar

- Rehberlik çalışmalarının merkezinde birey vardır.
- Rehberlik çalışmaları bireyin kendini tanıması, anlaması, kendini kabul edip çevresindeki olanakları fark etmesini sağlamaya yöneliktir.
- Rehberlik bir süreçtir. Rehberlik bir anda sunulup biten bir yardım değildir. Aşamalı ve devamlı bir hizmettir.
- Rehberlik, uzman kişiler tarafından sunulan ve sistematik bir hizmettir.
- Rehberlik hizmetleri belirli bir plan dahilinde bilimsel prensipler ve yöntemler ışığında sunulur.
- Rehberlik, bireyin kendini gerçekleştirmesine yardımcı olmaktır. Kişinin doğuştan getirdiği gizil güçlerini ve potansiyelini açığa çıkarmaya yardımcı olmaktır.
- Rehberlik yardımları bireyin yaşadığı toplumlara uyumlu olmasına yöneliktir.

Rehberlik Ne Değildir?

- Rehberlik hizmeti sadece sorunlu öğrencilere verilen bir hizmet değildir.
- Rehberlik öğrencilere test uygulamak, anket yapmak, fiş doldurmak, dosya tutmak gibi rutin işler değildir.
- Rehberlik yardımı, bireye tek yönlü ve doğrudan doğruya yapılan bir yardım değildir. Ancak karşılıklı bir etkileşim sonucu gerçekleştirilebilir.
- Rehberlik ve psikolojik danışma bu yardımı alan birey açısından akademik bir ders ya da öğrenme konusu değildir. Yani rehberlik hizmetleri yalnızca derslerde verilecek bir hizmet değildir.
- Rehberliğin temelinde bireye acımak ve kol kanat germek yoktur.
- Rehberlik bir disiplin görevi değildir; rehberlik yargılamaz, ceza vermez.
- Rehberlik bireyin sadece duygusal yanıyla ilgilenmez. Rehberlik bireyi bir bütün olarak ele alır.
- Rehberlik ve psikolojik danışma bireyi disipline etme (kontrol) görevi üstlenmez.
- Rehberlik hizmetleri bireye öğüt ve nasihat verme işi değildir. Rehberlik öğrenci adına problem çözme işi değildir.

1. Aşağıdakilerden hangisi rehberliğin temel ilkelerinden biri değildir?

- A) Okuldaki öğretmen ve yöneticiler de gizlilik esasına tabidir.
- B) Rehberlik hizmetlerinden yaşam boyu yararlanılır.
- C) Rehberlik hizmetlerinden yararlanmada gönüllülük şartı aranır.
- D) Bütün rehberlik hizmetlerinin temelinde bireyin sorunlarına çözüm bulma vardır.
- E) Her birey rehberlik hizmetinden yararlanabilir.

2. Aynı kademede olsa bile her okul kendine uygun rehberlik programı hazırlar. Çünkü okulların içinde bulundukları çevre, okul türü, ihtiyaçları farklılık göstermektedir.

Okul rehberlik programı okuldan okula farklılık gösterse de aşağıdakilerden hangisi değişmez nitelik taşır?

- A) Amaçlar
- B) İlkeler
- C) Uygulamalar
- D) Etkinlikler
- E) Teknikler

3. Ortaöğretim öğrencisi Demet, coğrafya öğretmenine çok güvendiği için uyuşturucu kullandığını ancak bu bağımlılıktan kurtulmak istediğini itiraf etmiş ve bu konuda ne yapması gerektiğiyle ilgili yaşadığı çaresizliği anlatmıştır. Ayrıca öğretmeninden bu durumdan kesinlikle ailesine söz etmemesini istemiştir. Bunun üzerine coğrafya öğretmeni, anlattıklarının kendisine ağır bir sorumluluk yüklediğini ve bu durumdan okul rehber öğretmenini haberdar etmelerinin doğru bir yol olacağını söylemiştir.

Buna göre coğrafya öğretmenin rehberlikle ilgili görevleri göz önüne alındığında Demet'e yaklaşımıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Demet'le ilgilenmek istemeyerek sorumluluk almaktan kaçınmaktadır.
- B) Demet'i rehber öğretmenle görüşme konusunda teşvik etmektedir.
- C) Sorunun çözümünde rehberlik ilkelerine uygun davranmaktadır.
- D) Rehberliğin gizlilik ilkesini göz önünde bulundurmaktadır.
- E) Rehberlik servisiyle iş birliği yapmaya çalışmaktadır.

4. Rehberlik hizmetleriyle ilgili aşağıda verilen bilgilerin hangisi yanlıştır?

- A) Rehberlik hizmetleri bireylerin kendilerini tanımalarına yardımcı olan bir hizmettir.
- B) Rehberlik hizmeti bireyin kendini gerçekleştirmesine yardımcı olan bir hizmettir.
- C) Rehberlik hizmeti sadece problemlili bireylere verilen bir hizmettir.
- D) Rehberlik hizmetleri bireyin mutlu ve üretken olabilmesi için verilen bir yardım hizmetidir.
- E) Rehberlik hizmetleri bireyin gerçekçi kararlar verebilmesi için uygulanan bir yardım hizmetidir.

5. Okul psikolojik danışmanı olarak görev yapan Sibel Hanım, yaşlılarıyla uyum sorunu yaşayan Fatma'ya, Fatma istemesine rağmen psikolojik danışma süreci başlatmıştır. Ancak danışma sürecinde Fatma, Sibel Hanım'la konuşmak istememiş, direnç göstermiş ve sonunda da herhangi bir sonuç alınmadan süreç sonlandırılmıştır.

Buna göre Sibel Hanım'ın psikolojik danışma sürecini başlatma şekli dikkate alındığında hangi rehberlik ilkesini ihlal ettiği söylenbilir?

- A) Rehberlik hizmetlerinde bireysel farklara saygı esastır.
- B) Rehberlik hizmetleri planlı, programlı, örgütlenmiş bir biçimde ve profesyonel bir düzeyde sunulmalıdır.
- C) Rehberlik hizmetlerinde gönüllülük esastır.
- D) Rehberlik hizmetleri öğrencinin her yönüyle gelişmesine ve kendini gerçekleştirmesine yardım etmelidir.
- E) Rehberlik uygulamalarında öğrenci ile ilgili herkesin ortak bir anlayış ve iş birliği içinde çalışması gerekir.

KPSS EĞİTİM BİLİMLERİ

ÖLÇME
VE DEĞERLENDİRME

KONU ANLATIMLI

İÇİNDEKİLER

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEYE GİRİŞ.....	485
-------------------------------------	-----

TEST - 1	490
----------------	-----

TEST - 2	492
----------------	-----

ÖLÇMEDE HATA VE ÖLÇME ARAÇLARINDA BULUNMASI GEREKEN TEKNİK ÖZELLİKLER	494
---	-----

TEST - 1	500
----------------	-----

TEST - 2	502
----------------	-----

EĞİTİMDE KULLANILAN İSTATİSTİKSEL İŞLEMLER	504
--	-----

TEST - 1	516
----------------	-----

TEST - 2	519
----------------	-----

EĞİTİMDE KULLANILAN ÖLÇME ARAÇLARI	522
--	-----

TEST - 1	533
----------------	-----

TEST - 2	535
----------------	-----

CEVAP ANAHTARI	537
----------------------	-----

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME İŞLEMİNİN EĞİTİM AÇISINDAN İŞLEVLERİ

- Eğitim programının etkililiği hakkında dönüt sağlar.
- Uygulanan eğitimin hedefleri gerçekleştirip gerçekleştirmediğini anlamamızı sağlar.
- Eğitim sisteminin açık / işlevsel kalmasını sağlar.
- Öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyleri belirlenir.
- Öğretmenin kullandığı yöntemin etkililiği hakkında dönüt sağlar.
- Gelecekteki öğrenme süreçlerini planlamaya veri sağlanır.
- Öğrencinin kendini tanımasını sağlar. Öğrenme güçlükleri belirlenir.
- Öğrenciye davranışını nasıl değiştireceği ve nasıl geliştireceği hakkında bilgi verir.
- Öğretimin ve öğretim materyallerinin etkililiği belirlenir.
- Öğrenci hakkında verilecek karara dayanak olur.
- Öğrencilerin gelişimleri izlenir ve dönüt sağlanır.
- Öğretmenin kendi öğretiminin ne derece etkili olduğunu anlamasına yardımcı olur.
- Sağlıklı bir rehberlik için öğrencilerin güçlü ve zayıf yönleri ortaya çıkarılır.
- Öğrencilerin motivasyonunu artırır.
- Öğretim programlarının yeterliliği belirlenir.

TEMEL KAVRAMLAR

Ölçme

- Bireylerin ya da nesnelerin belli bir özelliğe göre gözlemlenip, gözlem sonuçlarının sayı veya sembollerle ifade edilmesidir.
 - Ölçme kaliteli bir betimleme işlemidir. Ölçme işleminin temelinde “fark” kavramı vardır.
 - Ölçülen bireyler ya da nesneler ölçülen özellik açısından birbirinden farklı olmasaydı, ölçme yapmanın gereği olmazdı.
- Örnek:** Ece coğrafya dersinden 80 puan aldı. Doruk’un boyu 150 cm’dir. Mustafa branşında en iyi öğretmendir.

Ölçme Türleri

a. Doğrudan Ölçme	b. Dolaylı Ölçme	c. Türetilmiş Ölçme
• Bir özelliğin ölçme aracı ile arasına başka değişken girmeden ölçülmesidir. Uzunluk metre çubuğu ile ölçülür. Uzunluk ölçümü düşünüldüğünde metre çubuğunun da bir uzunluk olduğu ve uzunluğun uzunlukla ölçüldüğü görülür. • Kefeli teraziyle kütle ölçüldüğünde bir kefeye kütlesi bilinmeyen cisim diğer kefeye bilinen kütleler konarak kütlelerin kütleyle ölçüldüğü görülür. • Bunlara göre uzunluk ve kütle ölçümü doğrudan ölçmedir. Örnek: Sınıfta 5 öğrenci var. Zahide’nin 7 tane kalemi var. Ayşe’nin boyu 1,75 cm’dir. Burak 65 kg ağırlığındadır.	• Ölçülecek özelliğin doğrudan gözlemlenemeyip, özelliğin göstergesi olan başka değişkenlere bakılarak yapılan ölçme işlemidir. • Örneğin yaylı kantarla ağırlık ölçümü sırasında yayın uzamasına bağlı olarak ağırlık hakkında bilgi edinilir. Bu durumda yayın uzunluğu ağırlığın göstergesi sayıldığı için yaylı kantarla ağırlık ölçümü dolaylı ölçmedir. • Sıcaklık, zaman, bilişsel ve duyuşsal beceriler dolaylı ölçülür. Örnek: Sıcaklığın termometreyle ölçülmesi. Ağırlığın yaylı kantarla ölçülmesi. Başarının sınavla ölçülmesi. Yetenek, ilgi ve tutumların çeşitli testlerle ölçülmesi.	• En az iki değişken arasındaki ilişkiye bağlı olarak yapılan ölçmelerdir. • Belli aritmetik işlemler sonucunda elde edilir. • Türetilmiş bir ölçme için yeni bir birim elde edilmelidir. Örnek: Öğrencinin sınıf geçme notunun vize ortalamasının %40’ıyla final puanının %60’ının toplanması sonucunda elde edilmesi. Nüfus yoğunluğunun hesaplanması. Alan ve hacim ölçümleri. Gayrisafi milli hasılanın hesaplanması

ÖLÇME ARAÇLARININ HAZIRLANMASI

Eğitimde Bir Ölçme Aracı Geliştirilirken Uygulanması Gereken Aşamalar

- Testin amacının kararlaştırılması
- Testin temsil edeceği kapsamin sınırlanması
- Belirtke tablosu oluşturulması
- Madde türünün belirlenmesi
- Soruların hazırlanması
- Soruların kontrol edilmesi
- Pilot uygulama yapılması
- Pilot uygulama sonuçlarının analiz edilmesi
- Nihai testin oluşturulup uygulanması

KAĞIT - KALEM TESTLERİ

DOĞRU - YANLIŞ TESTLERİ

- Cevabın doğru - yanlış, evet - hayır şeklinde iki seçeneği olduğu testlerdir. Test maddelerinden bazıları doğru bazıları da yanlış önermelerden oluşur.
- Öğrencilerden bu maddelerin doğru olup olmadığını anlayıp işaretleme yapmaları istenir. Doğru - yanlış testlerindeki önermeler bilgi ve kavrama düzeyinde davranışları ölçer.
- Hazırlanması, uygulanması ve puanlaması kolay, yani kullanışlı ölçme araçlarıdır. Önermeler kısa ve cevaplanması kolay olduğu için çok soru sorulabilir.
- Çok soru sorulabildiği için duyarlık anlamında güvenilirlik ve kapsam geçerliği yüksektir.
- Eğitim öğretimin her seviyesi için kullanılması uygundur.
- Önermelere verilebilecek doğru/yanlış, evet/hayır gibi iki seçenek olduğu için şans başarısı riski yüksektir.
- Her maddede %50 şans başarısı olasılığı vardır. Bu, düzeltme formülü kullanılarak engellenmelidir.

Örnek: Türkiye'nin başkenti $\frac{D}{\square}$ $\frac{Y}{\square}$
İstanbul'dur.

EŞLEŞTİRMELİ TESTLER

- Eşleştirmeli testler farklı iki sütunda birbirini tamamlayan öğelerin olduğu ve öğrencilerin bu öğeleri eşleştirmesine dayanan ölçme araçlarıdır.
- Bir sütunda asıl soruların olduğu madde kökleri diğer sütunda da cevapların olduğu seçenekler vardır. Bilgi ve kavrama düzeyinde davranışların ölçülmesini sağlar.
- Hazırlanması, puanlanması ve uygulanması kolaydır.
- Eşleştirmeli testlerde madde kökleri ve seçeneklerin benzeşik olması gerektiğinden soru sayısı en fazla 15 olabilir. Soru sayısının sınırlandırılması duyarlılık ve kapsam geçerliğini düşürür.

Örnek: Madenlerle çıkarıldıkları şehirleri eşleştiriniz.

Madenler	İller
..... 1. Demir	A. Artvin
..... 2. Krom	B. Elazığ
..... 3. Bakır	C. İzmir
..... 4. Civa	D. Sivas
<u>Maddeler</u>	<u>E. Zonguldak</u>
	<u>Seçenekler</u>

Doğru - Yanlış Testlerde Dikkat Edilmesi Gerekenler

- Bir soru yalnızca bir hedef davranışı ölçmelidir.
- Önermeler ya kesin doğru ya kesin yanlış olmalıdır.
- Önermeler açık ve net bir dille ifade edilmeli, yoruma ya da farklı çağrışımlara izin vermemelidir.
- Maddelerde çift olumsuz ifade kullanılmamalıdır. değilleme yapılmamalıdır.
- Önermeler öğrencilerin bildiği kaynaklardan aynen alınmamalıdır. Maddeler birbiri için ipucu olmamalıdır.
- Şans başarısını önlemek için önlemler alınmalıdır.
- Madde uzunlukları birbirine yakın olmalıdır.
- Sınav süresi, işaretleme biçimi, her sorunun kaç puan olduğu vb. bilgiler bir yönerge ile açıklanmalıdır.

Eşleştirmeli Testlerde Dikkat Edilmesi Gerekenler

- Eşleştirmeli testlerde madde kökleri ve seçeneklerin olduğu sütunlar aynı sayfada olmalıdır. Madde köklerinin uzunlukları birbirine yakın ve seçeneklerden uzun olmalıdır. Madde kökleri ve seçenekler benzeşik olmalıdır.
- Seçenek sayısı madde sayısından en az 1 fazla olmalıdır. Madde kökleri numaralandırılmalı ve numaraların önünde eşleştirilen seçeneğin belirtileceği boşluk bırakılmalıdır. Seçenekler büyük harflerle maddelenmelidir.
- Öğrencilerin oklarla eşleştirme yapmasına izin verilmemelidir. Madde kökleri ve seçenekler açık ve net bir dille ifade edilmelidir. Öğrencilerin uygulama sırasında dikkat etmesi gerekenler ve uyması gereken kurallar bir yönergeyle belirtilmelidir.

1. Oldukça dar bir kapsamı ve üst düzey zihinsel becerileri ölçmeyi hedefleyen bir öğretmen aşağıda verilen test türlerinin hangisinden faydalanmalıdır?
 - A) Boşluk doldurma tipi test
 - B) Çoktan seçmeli test
 - C) Doğru-yanlış testi
 - D) Yazılı yoklama
 - E) Eşleştirmeli test
2. Aşağıda verilen öğretim basamaklarının hangisinde genellikle sözlü yoklamalar kullanılmaktadır?
 - A) Yükseköğretim
 - B) Ortaöğretim
 - C) İlköğretim 1. kademe
 - D) Lisansüstü öğretim
 - E) İlköğretim 2. kademe
3. Günümüzde okullarda genellikle öğretmenler tarafından yazılı yoklamaların tercih edilmesinin sebepleri arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?
 - A) Şans başarısının olmaması
 - B) Üst düzey zihinsel becerilerin ölçülmesi
 - C) Kısa zamanda puanlanabilmesi
 - D) Hazırlanmasının kolay olması
 - E) Öğretmenlerin bu değerlendirme türüne alışkın olmaları
4. Çoktan seçmeli testlerde daha çok bilgi ve kavrama düzeyindeki davranışlar ölçülür. Sentez düzeyindeki davranışların ölçülmesi olası değildir.

Aşağıdakilerden hangisi çoktan seçmeli testlerin üst düzey davranışları ölçmemesinin en önemli nedenidir?

 - A) Şans başarısının bulunması
 - B) Öğretmenin yanlış tutumunun olmaması
 - C) Doğru cevabın seçeneklerde verilmiş olması
 - D) Kitaptaki ifadenin aynısının soru olarak sorulabilmesi
 - E) Soru sayısının çok olması
5. Sözlü yoklamalarda güvenilirliğin düşük olmasının en önemli sebebi aşağıdakilerden hangisidir?
 - A) Kapsam geçerliğinin düşük olması
 - B) Puanlamanın objektif yapılamaması
 - C) Öğrencilere yeteri kadar cevaplama süresi verilmemesi
 - D) Öğrencinin öğretmen baskısından etkilenmesi
 - E) Öğrencilerin yazılı yoklamalara alışkın olmaları
6. Çoktan seçmeli bir testte öğretmen şans başarısını azaltmak ve güvenilirliği artırmak istemektedir.

Aşağıdakilerden hangisi öğretmenin amacına hizmet eder?

 - A) Test sorularını zorlaştırması
 - B) Test sorularını kolaylaştırması
 - C) Puanlamanın objektif olması
 - D) Belirtke tablosundan yararlanılması
 - E) Seçenek sayısını artırılması
7.
 - Sanayi tesislerinin yerleşim yerlerine yakın olmasını insan sağlığı açısından değerlendirir.
 - Ülkemizde meydana gelen teknolojik araç - gereç üretimi konusunda geleceğe yönelik değerlendirmelerde bulunur.

Yukarıda verilen kazanımları ölçmek için aşağıdaki soru tiplerinden hangisinin kullanılması daha uygundur?

 - A) Tanılayıcı dallanmış ağaç
 - B) Boşluk doldurma
 - C) Yazılı yoklama
 - D) Eşleştirme
 - E) Doğru-yanlış
8. Aşağıdakilerden hangisi sözlü yoklamayı diğer sınav türlerinden ayıran bir özelliktir?
 - A) Üst düzey öğretim kademelerinde tercih edilmesi
 - B) Puanlama objektifliği
 - C) Yoklanacak hedef davranışların tümünün ölçülmesi
 - D) Ekonomik olması
 - E) Bireysel uygulanması

Konu Anlatımı, Çözümlü Soru Bankası

Çalışma Yaprakları, Deneme Sınavları, Özetin Özeti

Ders Ders Soru Bankası

İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi
1518 Sok. Mat-Sit İş Merkezi No.:2/20
Yenimahalle / ANKARA
Telefon: 0 312 384 29 95 - WhatsApp: 0 505 925 57 81
www.datayayinlari.com | bilgi@datayayinlari.com

